

Lovforslag nr. L 56. Fremsat den 27. oktober 1999 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Mulighed for øget forældrebetaling i kommuner med en pasningsgaranti)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 581 af 6. august 1998, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 392 af 2. juni 1999, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 15 indsættes før overskriften:

»§ 15 a. Kommuner, som tilbyder en pasningsgaranti i dagtilbud efter §§ 9-11, kan ud over forældrebetalingen efter § 15, stk. 1, opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling for ophold i dagtilbud. Den forhøjede betaling udgør højst 1 pct. i år 2000, 2 pct. i år 2001 og 3 pct. i år 2002 og de følgende år af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1.

Stk. 2. Pasningsgarantien indebærer, at kommunen har pligt til at anvise plads i et dagtilbud, jf. §§ 9-11, til alle børn i aldersgruppen over 26 uger og indtil barnets skolestart. Socialministeren fastsætter nærmere regler om pasningsgarantien, herunder om frister for anvisning af plads og om særlig forhøjet forældrebetaling.

Stk. 3. Hvis kommunen ikke kan anvise en plads i et dagtilbud fra den dato, hvor barnet efter de regler, der er fastsat efter stk. 2, skal anvises en plads, betragtes det som brud på pasningsgarantien. Kommunen har herefter pligt til med virkning fra den 1. i den følgende måned at opføre med at opkræve den forhøjede betaling efter stk. 1.

Stk. 4. I ganske særlige og enkeltstående tilfælde, hvor kommunen ikke kan tilbyde en plads inden for fristerne, kan kommunen uanset stk. 3 fortsat opkræve den forhøjede forældrebetaling, hvis kommunen inden for yderligere én måned kan anvise en plads til barnet.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2000.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 15, stk. 5, kan kommunen i år 2000 fastsætte betalingen efter §§ 15 og 15 a senest med udgangen af februar måned 2000. Forældrene skal have meddelelse om betalingens størrelse senest 1 måned før en ændring af betalingen træder i kraft.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund for lovforslaget

En af målsætningerne i regeringsgrundlaget fra marts 1998 er, at alle forældre får ret til at få en pasningsmulighed for de små børn. Dagtilbudsområdet har gennem en årrække været højt prioriteret for at opfylde en fælles målsætning mellem regeringen og de kommunale parter om at nedbringe ventelisten for især de 1-5 årige børn.

Kommunerne har gennem de seneste år foretaget en kraftig udbygning af dagtilbudsområdet. I perioden 1993-1999 er det samlede antal pladser i dagtilbud vokset med godt 150.000, svarende til en samlet stigning på 42 pct. Dækningsgraden for børn i alderen ½-2 år er pr. januar 1998 på 64 pct., for børn i alderen 3-5 år på 91 pct. og for børn i alderen 6-9 år på 79 pct. Ventelisten for børn under 6 år var primo 1999 nedbragt til ca. 7.800 børn. I alt var 8.800 børn primo 1999 på venteliste.

Det skønnes, at i alt 176 kommuner primo 1999 ikke har venteliste for de under 6 årige børn. Samtidig har 175 kommuner udmeldt en form for pasningsgaranti. Kommunerne har defineret pasningsgarantien forskelligt, fx med hensyn til hvilke aldersgrupper den omfatter, og hvor hurtigt kommunerne kan tilbyde forældrene en plads til deres barn.

Der er enighed mellem parterne bag kommuneaftalerne 2000-2002 om, at den begrænsede vækst i det økonomiske råderum målrettes udbygningsbehovet i folkeskolen og dagtilbudsområdet, herunder investeringer på disse områder.

Som led i bestræbelserne for at få afskaffet de eksisterende ventelister, er parterne desuden enige om, at regeringen søger tilslutning til gennemførelse af lovændringer, som gør det muligt for kommuner, som tilbyder en pasningsgaranti for børn i alderen ½ år til skolealderen, at øge forældrebetalingen med 1 procentpoint om året i perioden 2000-2002, dog højst til 33 pct. Reglerne om økonomisk friplads i dagtilbud justeres i overensstemmelse hermed.

2. Lovforslagets indhold

Efter de gældende regler i § 15 i lov om social service (serviceloven) betaler forældrene for opholdet i dagtilbud til børn efter §§ 9, 10 og 11 med et beløb, der svarer til 30 pct. af de budgetterede udgifter ved opholdet i dagtilbudet, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse.

Det foreslås med dette lovforslag, at kommuner, som opfylder en af socialministeren nærmere fastsat pasningsgaranti, får mulighed for ud over forældrebetalingen på 30 pct. efter § 15, stk. 1, at opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling på højst 1 pct. i år 2000, 2 pct. i år 2001 og 3 pct. i år 2002 og de følgende år af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1.

En pasningsgaranti skal omfatte alle børn i alderen over 26 uger indtil barnets skolestart og kan derfor ikke defineres, så den udelukker visse grupper af børn fra at være omfattet af pasningsgarantien, jf. reglerne om anvisning af pladser i dagtilbud til børn efter servicelovens § 12.

Kommunen kan tilbyde forældrene en mere gunstig pasningsgaranti end den lovfastsatte, fx en bredere aldersgruppe eller kortere varsler for optagelse. Hvis kommunen derimod definerer en mindre gunstig pasningsgaranti end den lovfastsatte, kan kommunen ikke benytte muligheden for at opkræve særlig øget forældrebetaling.

Det foreslås, at socialministeren fastsætter nærmere regler om pasningsgarantien herunder om varsler og frister for, hvornår kommunen skal sikre forældrene en plads som betingelse for at opkræve særlig forhøjet forældrebetaling. Der henvises til bemærkningerne til § 1.

Betalingsreglerne er i øvrigt uændrede.

Ophør af pasningsgaranti og nedsættelse af betalingsandelen

Det vil alene være kommunen, der har ansvaret i forbindelse med en pasningsgaranti. Det indebærer, at kommunen skal undlade at opkræve den særligt forhøjede forældrebetaling, hvis kommunen på et tids-

punkt ikke kan overholde pasningsgarantien efter de retningslinier, som socialministeren fastsætter.

Kommunen kan for hvert enkelt barn konstatere ud fra barnets alder og ansøgningstidspunktet, om pasningsgarantien overholdes ved, at barnet faktisk anvises en plads senest fra »garantidatoen«, hvorved forstås den dato, hvorfra kommunen senest skal tilbyde barnet en plads i et dagtilbud.

Hvis kommunen på et tidspunkt ikke kan overholde den lovfastede pasningsgaranti ved, at et barn ikke kan anvises en plads fra den dato, hvorfra kommunen efter de gældende frister senest skal anvises en plads (garantidatoen), har kommunen pligt til med virkning fra den 1. i den følgende måned at ophøre med at opkræve den særligt forhøjede forældrebetaling.

Betalingen nedsættes med den procentandel, som betalingen aktuelt er forhøjet med i kombination med pasningsgarantien.

Grundlaget for at opkræve den øgede forældrebetaling bortfalder kun i den situation, hvor kommunen ikke kan anvises en plads i overensstemmelse med de af socialministeren i medfør af § 15 a, stk. 2, fastsatte regler om pasningsgaranti. Hvis kommunen ikke kan anvises en plads i overensstemmelse med retningslinier for en gunstigere pasningsgaranti, som kommunen har besluttet at tilbyde borgerne, får det først konsekvenser for muligheden for at opkræve forhøjet forældrebetaling, hvis pasningsgarantien efter de lovbestemte retningslinier ikke overholdes.

I ganske særlige tilfælde kan kommunen fortsat opkræve den forhøjede forældrebetaling, selvom pasningsgarantien i enkeltstående og ekstraordinære situationer er blevet brudt, jf. bestemmelsen i § 15 a, stk. 4, og bemærkningerne hertil i § 1.

Efterregulering og tilbagebetaling

Forældrebetalingen fastsættes efter de gældende regler på grundlag af dagtilbudenes budgetter. Efter fast og langvarig praksis sker der ikke efterregulering og tilbagebetaling til forældrene, hvis det på grundlag af de faktiske udgifter og indtægter viser sig, at forældrene faktisk har betalt mere end de maksimale 30 pct. af udgifterne. Efterregulering kommer efter gældende praksis kun på tale, hvis kommunen klart har fejlbudgetteret, fx. indregnet ejendomsudgifter i grundlaget for beregning af forældrebetalingen.

Som efter den hidtil gældende praksis foreslås det, at der ikke skal ske efterregulering og tilbagebetaling for den del af året, der ligger forud for det tidspunkt, hvor kommunen ophører med at opkræve forældrebetaling efter § 15 a på grund af brud på pasningsgaran-

tien i årets løb. Indtil kommunen bryder pasningsgarantien, har pasningsgarantien været opfyldt, og den forhøjede betaling efter § 15 a kan derfor opkræves i overensstemmelse hermed.

Der kan derimod blive tale om, at kommunen skal foretage efterregulering og tilbagebetaling til alle forældre, der har betalt den særligt forhøjede forældrebetaling, med virkning fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, hvor pasningsgarantien ikke længere er overholdt, og indtil kommunen administrativt har nedsat betalingen.

Friholdelse af forældre med økonomisk friplads

Det er forudsat i kommuneaftalen, at reglerne om økonomisk friplads i dagtilbud justeres for at friholde forældre med hel eller delvis økonomisk friplads for en stigning i forældrebetalingen som følge af muligheden for at øge den samlede forældrebetaling fra 30 pct. til maksimalt 33 pct.

Dette hensyn foreslås sikret ved at friholde forældre med økonomisk friplads for at betale den særligt forhøjede forældrebetaling efter § 15 a.

Forældre med hel eller delvis økonomisk friplads skal således betale samme takst, som de skulle have betalt, hvis kommunen havde valgt ikke at opkræve forhøjet forældrebetaling efter § 15 a.

Bestemmelserne om at friholde forældre med økonomisk friplads fra at betale den særligt forhøjede forældrebetaling fastsættes af socialministeren i betalingsbekendtgørelsen.

Klageadgang

Kommunens afgørelse om optagelse i et dagtilbud kan efter servicelovens § 12, stk. 1, ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 2, kan afgørelser om det generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser der skal være til rådighed i kommunen og takster for tilbudene, ikke indbringes for anden administrativ klagemyndighed.

Der foreslås ikke indført særlig klagemulighed i forbindelse med denne ordning. Kommunens afgørelser om optagelse i dagtilbud efter garantiordningen og fastsættelse af forældrebetalingen kan således ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Det almindelige kommunale tilsyn - de for hvert amt nedsatte tilsynsråd og Indenrigsministeriet - vil som på andre områder kunne vurdere lovligheden af en kommunes dispositioner og i den forbindelse anvende de almindelige sanktionsmuligheder i den kommunale styrelseslov.

Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for det offentlige.

Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Der er i kommuneaftalen enighed om, at forslaget ikke giver anledning til regulering af bloktilskuddet, jf. Det Udvidede Totalrammeprincip. Dette gælder også friholdelsen for øget forældrebetaling for forældre omfattet af fripladsgrænserne.

Forslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke erhvervmæssige eller miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Høring

Lovforslaget har været sendt til høring.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser /mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser /merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Der er i kommuneaftalen enighed om, at forslaget ikke giver anledning til regulering af bloktilskuddet, jf. Det Udvidede Totalrammeprincip.	-
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	-	-
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	-	-
Miljømæssige konsekvenser	-	-
Administrative konsekvenser for borgerne	-	-
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Efter de gældende regler fastsætter socialministeren nærmere regler om betalingen for ophold i dagtilbud til børn, jf. servicelovens § 15, stk. 1 og stk. 4. Det foreslås, at socialministeren efter nedenstående retningslinier desuden fastsætter bestemmelser om mulighed for at opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling, når kommunen opfylder en pasningsgaranti efter retningslinier fastsat af socialministeren.

Pasningsgaranti

Det foreslås, at kommuner, som ønsker at benytte muligheden for at opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling ud over forældrebetalingen efter servicelovens § 15, stk. 1, som minimum skal tilbyde forældrene følgende pasningsgaranti:

Pasningsgarantien skal omfatte alle børn i alderen over 26 uger og indtil barnets skolestart. Det vil sige, til barnet starter i børnehaveklasse eller i første klasse,

hvis barnet ikke optages i børnehaveklasse. Den nedre aldersgrænse er fastsat svarende til udløb af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode.

Kommunen giver garanti for optagelse i et dagtilbud i kommunen efter bestemmelserne i servicelovens § 7. Der er således ikke tale om en garanti om plads i et bestemt dagtilbud. Kommunen kan opfylde pasningsgarantien inden for den vifte af dagtilbud herunder deltids- eller modulplads, der i dag er mulighed for at tilbyde efter serviceloven, når dagtilbudet ud fra en samlet vurdering af barnets situation kan dække behovet. Ønsker forældrene en plads i et egentligt dagtilbud, kan kommunen ikke opfylde pasningsgarantien ved udelukkende at tilbyde forældrene en plads i fx et åbent pædagogisk tilbud eller en legestue, som ikke udgør et egentligt dagtilbud.

Tilskud til privat pasning efter servicelovens § 26 kan alene benyttes til at opfylde pasningsgarantien i det omfang, forældrene ønsker at få et tilskud til privat pasning i stedet for at benytte en plads i et dagtilbud. I så fald erstatter tilskuddet en plads i et dagtilbud.

Varsler og frister for optagelse

Der skelnes mellem to optagelsessituationer:

1. Ansøgning om plads i direkte forlængelse af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode

Kommunen skal træffe beslutning om på hvilket tidspunkt efter barnets fødsel (fx når barnet er 3 måneder), forældrene skal varsle behovet for en plads.

Når forældre søger om plads til deres barn i direkte forlængelse af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode, og de søger inden for den frist efter barnets fødsel, som kommunen har fastsat, er barnet sikret en plads senest 4 uger efter udløb af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode på 26 uger. Det vil sige senest efter barnets 30. uge.

Hvis forældrene søger om en plads efter udløb af den ansøgningsfrist, kommunen har fastsat, kan kommunen forlænge fristen på 4 uger med en periode svarende til forældrenes overskridelse af ansøgningsfristen. Forældrene kan dog højst komme til at vente på en plads i 3 måneder efter udløb af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode.

Eksempel: Hvis en kommune har fastsat en ansøgningsfrist, til senest når barnet er 2 måneder, skal pladsen være til rådighed senest 4 uger efter ophør af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode, når forældrene søger inden barnet er 2 måneder. Hvis forældrene først søger om plads, når barnet er 5 måneder, det vil sige 3 måneder efter den fastsatte frist, kan kommunen højst forlænge den samlede frist for at anvise en plads til 3 måneder (og ikke 4 uger plus 3 måneder). Pladsen skal således være til rådighed, når barnet er 38 uger.

2. Ansøgning om plads i andre situationer

I andre situationer, hvor forældrene ikke ønsker en plads i direkte forlængelse af barsels- og fædreorlovsperioden, skal barnet være sikret en plads senest 3 måneder efter ansøgningstidspunktet.

Det forudsættes, at kommunen orienterer forældrene om de fastsatte varsler og frister, således at forældrene kan tage stilling til ansøgning om plads på dette grundlag.

Samspil med optagelsesreglerne

Hvis kommunen har en pasningsgaranti, der giver grundlag for at opkræve særlig forhøjet forældrebetaling, har forældrene alene krav på en plads i kommunen. Pasningsgarantien giver ikke ret til en plads i et bestemt dagtilbud. Kommunen fastsætter selv i sine anvisningsregler, i hvilket omfang det er muligt at vente på eller at kunne overflytte til en bestemt plads.

Den foreslåede pasningsgaranti forudsætter, at alle forældre, som ønsker en plads til deres barn, får en »garantidato«, det vil sige en dato, hvorfra barnet efter de af socialministeren fastsatte regler om pasningsgaranti og frister for optagelse senest skal tilbyde en plads i et dagtilbud, jf. servicelovens § 7. Kun hvis forældrene ikke modtager noget tilbud, er der tale om, at kommunen bryder pasningsgarantien. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Kommuner med pasningsgaranti efter § 15 a, stk. 1, fordeler pladserne efter garantidatoen, som er fastsat i forhold til ansøgningstidspunktet. Anvisning af pladser sker således i overensstemmelse med anciennitetsprincippet i § 12. Kommunen skal dog altid tage stilling til, hvordan den beregner anciennitet, hvis den kommer i en situation, hvor pasningsgarantien brydes.

Tilflyttere

Tilflyttere er omfattet af kommunens pasningsgaranti fra det tidspunkt, de bor i kommunen.

Tilflyttere med et barn under ½ år, som søger optagelse i dagtilbud inden for den frist, kommunen har fastsat i forbindelse med ansøgning om plads i direkte forlængelse af barsels- og fædreorlovsperioden, vil være omfattet fristen på 4 uger efter udløb af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode.

For tilflyttere, som ikke kan nå at søge om plads inden for den ansøgningsfrist, som kommunen har fastsat, skal kommunen tilbyde en plads senest 3 måneder efter udløb af den maksimale barsels- og fædreorlovsperiode.

Ved ansøgning om plads senere end ved udløb af barsels- og fædreorlovsperioden har kommunen en frist på 3 måneder.

Der er fortsat mulighed for at kommunerne og forældrene kan aftale, at barnet i en periode fortsætter i et dagtilbud i fraflytterkommunen.

Særlig øget forældrebetaling

Det foreslås, at kommuner, som har pasningsgaranti efter § 15 a, får mulighed for at opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling ud over den almindelige forældrebetaling på 30 pct., således at der i hvert af årene fra år 2000 til år 2002 kan opkræves yderligere op til 1 procent af beregningsgrundlaget for forældrebetaling, jf. servicelovens § 15. Det vil sige, at kommunen i særlig forhøjet forældrebetaling i år 2000 maksimalt kan opkræve 1 pct., i år 2001 maksimalt 2 pct. og i år 2002 og derefter maksimalt 3 pct. af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1. Den samlede forældrebetalingen kan således højst udgøre 31 pct. i år 2000, 32

pct. og i år 2001 og 33 pct. i år 2002 og de følgende år af beregningsgrundlaget.

Kommuner, som fx først kan tilbyde pasningsgarantien fra 2001, kan først opkræve forhøjet forældrebetaling i 2001. Kommunen behøver i så fald ikke starte med en forhøjelse på 1 pct., men kan opkræve op til 2 pct. i forhøjet forældrebetaling i år 2001 og 3 pct. i år 2002 og fremover.

Det foreslås, at den særlige forhøjede forældrebetaling kan fastsættes for de enkelte typer af dagtilbud hver for sig. Det giver mulighed for, at kommunen kan undlade at forhøje betalingsandelen for alle typer af dagtilbud (fx vuggestuer, hvis der gives tilskud til nedbringelse af forældrebetalingen) eller vælge at forhøje med forskellige procentsatser.

Kommunen kan også beslutte at opkræve en mindre forhøjelse af forældrebetalingen end den maksimale procentforhøjelse, fx. en forhøjelse på 1 ½ pct. i 2001 og 2 ½ pct. i 2002 og fremover.

Betalingsreglerne er i øvrigt uændrede.

Den særlige forhøjede forældrebetaling indgår i grundlaget for beregning af søskenderabat.

Kommunen kan fortsat yde frivilligt tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen for ophold i dagtilbud efter §§ 9 og 10, jf. betalingsbekendtgørelsens § 2, hvorved der tilstræbes en betalingsmæssig udligning mellem tilbudene i kommunen.

Det foreslås, at den særligt forhøjede forældrebetaling konteres på en særskilt konto, ligesom det er tilfældet for frivilligt tilskud til nedsættelse af forældrebetalingen.

Ophør af pasningsgaranti og bortfald af betaling efter § 15 a

Det foreslås, at kommunen har pligt til at ophøre med at opkræve særlig forhøjet forældrebetaling, hvis kommunen ikke kan overholde pasningsgarantien.

Pasningsgarantien er brudt, hvis kommunen ikke kan tilbyde en plads senest fra garantidatoen, jf. definitionen heraf i afsnittet om samspil med optagelsesreglerne. Hermed er grundlaget for at opkræve den forhøjede forældrebetaling bortfaldet. Når kommunen bryder pasningsgarantien, er kommunen forpligtet til at ophøre med at opkræve den særligt forhøjede forældrebetaling med virkning fra den 1. i den følgende måned, jf. de almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at en kommunes manglende overholdelse af pasningsgarantien i helt ekstraordinære og enkeltstående tilfælde ikke skal føre til bortfald af særlig forhøjet forældrebetaling. Dette kan være tilfældet i følgende situationer:

- Hvis der sker et for kommunen uventet fald i antallet af pladser, fx som følge af opsigelse fra flere dagplejere på én gang. Små kommuner som udelukkende eller i meget høj grad har pladser gennem dagplejen vil være meget følsomme over for uventede ændringer i antallet af dagplejere.
- Hvis en institution må evakueres/flyttes af miljømæssige grunde, således at børnene skal overflyttes til andre dagtilbud og herved forsinker muligheden for optagelse af nye børn.
- Hvis der opstår helt ekstraordinære situationer, som har direkte sammenhæng med administrationen af anvisningen af pladser, fx EDB-nedbrud eller enkeltstående menneskelige fejl i forbindelse med administrationen af kommunens pladsanvisning.

Følgende eksempler kan ikke begrunde, at kommunen kan fortsætte med at opkræve særlig forhøjet forældrebetaling efter at pasningsgarantien er brudt, uanset at kommunen ikke kan forudse dette:

- Vedtagelse af ny lovgivning.
- Stigning i efterspørgslen som følge af tilflytning til kommunen.
- Højere fødselstal end forventet eller lignende planlægningsmæssige forudsætninger.
- Svingende efterspørgsel hen over året.
- Forsinkelser af projekteret byggeri eller lignende.

Fortsat opkrævning af forældrebetaling efter § 15 a uanset enkeltstående brud på pasningsgarantien i kommunen forudsætter således for det første, at overskridelsen af pasningsgarantien kan begrundes med helt særlige situationer inden for kommunens dagtilbud og administrationen heraf.

Dernæst er det en forudsætning, at kommunen inden for én måned efter den dato, hvor pasningsgarantien blev brudt, ved at et barn ikke kunne få en plads fra garantidatoen, kan anvise en plads til barnet.

Ændring af forældrebetalingen

Efter de gældende regler fastsættes forældrebetalingen for et regnskabsår ad gangen på grundlag af dagtilbudenes budgetter, jf. § 15, stk. 5. Kommunen kan i forbindelse hermed beslutte takstændringer i løbet af året. Der er således også mulighed for, at kommunen i forbindelse med budgetlægningen kan beslutte, at en pasningsgaranti ikke skal gælde fra årets begyndelse, men fx indføres fra 1. august, og at forhøjet forældrebetaling efter § 15 a ligeledes skal træde i kraft fra denne dato.

For at gøre det muligt at nedsætte betalingsandelen i løbet af året, hvis kommunen bryder pasningsgarantien, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at kommunen har pligt til at ophøre med at opkræve

forældrebetaling efter § 15 a med virkning fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, hvor kommunen reelt har brudt pasningsgarantien, ved ikke at kunne anvise en plads fra garantidatoen. Betalingen opkræves herefter efter § 15.

Selvom kommunen ville være i stand til at overholde pasningsgarantien igen inden for det løbende budgetår, vil betalingsandelen tidligst kunne forhøjes igen fra januar måned i det følgende år, jf. § 15, stk. 5.

Afgrænsningen af dagtilbudstyper omfattet af særlig forhøjet forældrebetaling

Det foreslås, at den særligt forhøjede forældrebetaling kan omfatte alle dagtilbud efter servicelovens §§ 9, 10 og 11 og kan gælde for børn i de aldersgrupper, der er omfattet af pasningsgarantien. Betalingen efter § 15 a kan således opkræves for børn, der ikke er startet i skole (i børnehaveklasse eller første klasse), uanset hvilket dagtilbud de er optaget i. For børn, der er startet i skolen, kan der ikke opkræves forældrebetaling ud over betalingen efter servicelovens § 15.

Til § 2

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. januar 2000.

Efter de gældende regler skal kommunen fastsætte betalingen for et regnskabsår ad gangen på grundlag af dagtilbudenes budgetter. Kommunen skal desuden give forældrene meddelelse om betalingens størrelse senest 1 måned før en ændring, det vil sige senest med udgangen af november måned, jf. Socialministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 7. januar 1998, § 17. Kommunen vedtager imidlertid budgetterne i oktober, hvor bestemmelsen om betaling efter § 15 a endnu ikke er vedtaget.

For at give kommunerne mulighed for at benytte de nye betalingsregler i år 2000 foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at kommunerne i år 2000 kan fastsætte betalingen for år 2000 frem til udgangen af februar måned 2000. Som efter de gældende bestemmelser foreslås det, at forældrene skal have meddelelse om betalingens størrelse senest 1 måned før en ændring af betalingen træder i kraft. Under hensyn til at det foreslås, at § 15 a skal træde i kraft den 1. januar 2000, kan kommunen således tidligst opkræve forhøjet forældrebetaling fra 1. marts 2000. Beslutter kommunen i februar måned 2000 at opkræve forældrebetaling efter § 15 a, kan den forhøjede betaling tidligst træde i kraft fra april måned 2000.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 15. Forældrene betaler for opholdet i dagtilbudet med et beløb, der svarer til 30 pct. af de budgetterede udgifter ved ophold i dagtilbudet, bortset fra ejendomsudgifter, herunder husleje og vedligeholdelse, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Kommunen afgør, om betalingen skal beregnes på grundlag af udgifterne ved driften af den enkelte daginstitution eller på grundlag af de gennemsnitlige udgifter ved driften af daginstitutioner af samme type i kommunen. Betalingen for ophold i ordninger efter § 11 beregnes dog på grundlag af udgifterne ved driften af den enkelte ordning, jf. § 144, stk. 3.

Stk. 3. For den kommunale dagpleje beregnes betalingen på grundlag af de gennemsnitlige udgifter ved opholdet i den kommunale dagpleje.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om betalingen efter stk. 1 og kan herunder bestemme, at der skal ske nedsættelse eller bortfald af betalingen under hensyn til forældrenes økonomiske forhold og børnenes særlige behov for ophold i dagtilbud.

Stk. 5. Betalingen fastsættes for et regnskabsår ad gangen på grundlag af dagtilbudenes budgetter. Dette gælder dog ikke for puljeordninger, jf. § 11.

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 581 af 6. august 1998, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 392 af 2. juni 1999, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 15 indsættes før overskriften:

»§ 15 a. Kommuner, som tilbyder en pasningsgaranti i dagtilbud efter §§ 9-11, kan ud over forældrebetalingen efter § 15, stk. 1, opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling for ophold i dagtilbud. Den forhøjede betaling udgør højst 1 pct. i år 2000, 2 pct. i år 2001 og 3 pct. i år 2002 og de følgende år af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1.

Stk. 2. Pasinggarantien indebærer, at kommunen har pligt til at anvise plads i et dagtilbud, jf. §§ 9-11, til alle børn i aldersgruppen over 26 uger og indtil barnets skolestart. Socialministeren fastsætter nærmere regler om pasningsgarantien, herunder om frister for anvisning af plads og om særlig forhøjet forældrebetaling.

Stk. 3. Hvis kommunen ikke kan anvise en plads i et dagtilbud fra den dato, hvor barnet efter de regler, der er fastsat efter stk. 2, skal anvises en plads, betragtes det som brud på pasningsgarantien. Kommunen har herefter pligt til med virkning fra den 1. i den følgende måned at opføre med at opkræve den forhøjede betaling efter stk. 1.

Stk. 4. I ganske særlige og enkeltstående tilfælde, hvor kommunen ikke kan tilbyde en plads inden for fristerne, kan kommunen uanset stk. 3 fortsat opkræve den forhøjede forældrebetaling, hvis kommunen inden for yderligere én måned kan anvise en plads til barnet.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2000.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 15, stk. 5, kan kommunen i år 2000 fastsætte betalingen efter §§ 15 og 15 a senest med udgangen af februar måned 2000. Forældrene skal have meddelelse om betalingens størrelse senest 1 måned før en ændring af betalingen træder i kraft.

Til lovforslag nr. L 56. Skriftlig fremsættelse (27. oktober 1999)

Socialministeren (Karen Jespersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Mulighed for øget forældrebetaling i kommuner med en pasningsgaranti).

(Lovforslag nr. L 56).

Det foreslås, at kommuner, som har en pasningsgaranti for børn i alderen over 26 uger og indtil barnets skolestart, får mulighed for ud over den almindelige forældrebetaling for ophold i dagtilbud på 30 pct. at opkræve en særlig forhøjet forældrebetaling. Den forhøjede betaling kan højst udgøre 1 pct. i år 2000, 2 pct. i år 2001 og 3 pct. i år 2002 og de følgende år af de budgette-

rede udgifter til dagtilbud efter § 15, stk. 1, i serviceloven.

Det foreslås, at socialministeren fastsætter nærmere regler om pasningsgarantien herunder om frister for anvisning af pladser samt om særlig forhøjet forældrebetaling.

Ændringerne skal efter forslaget træde i kraft den 1. januar 2000.

Der er i kommuneaftalen enighed om, at forslaget ikke giver anledning til regulering af bloktilskuddet, jf. Det Udvidede Totalrammepincip.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i Folketinget.